

Hitzingerja, da je precej serdito oglasil se koj v l. 36: „V slovenskih rečeh“. Sicer ga vredništvo samo v opazkah nekoliko kroti in zavrača, vendar so pomenljive iskrenega pisatelja, kateri je zunaj mestnega hrupa presojeval nekdanje in tedanje razmere slovenske, vzlasti nekatere besede, na pr.:

„Od Nemcov ali Italijanov, ki med nami prebivajo, bi menim ne bilo kakor od ptujcev govoriti. Ne preveč mogočno govoriti proti drugim narodam; zložnim ravnanjem bo Slovenija pred zmagala, kér si ne bo brez potrebe zopernikov delala. Tako serditim pa nekterim tudi ni potreba biti, kakor se včasih kaže; ni vsak Slovénii sovražnik, kdor se še ni kam zapisati dal, ali kdor za-njó v mogočin rog ne trobi. Veliko prijatlov Slovenije bi se še pokazalo, ki jih zdej nemškutarje kličejo, ako bi nekteri Slovenci, ki so se lani še Slovenije sramovali, letos ne bili na enkrat tako serditi oznanovavci Slovešine.“

Krajnci so počasni, pomišljujejo in gledajo: kaj bo; in kjer je tako nagla sprememba in tako grozovitin hrup, se le bojé, de bi kaj napak ne šlo. Ni potreba, de bi mi kdo té beséde zaméril; jez povém, kakor je, in moj namen ni družiga kakor to, de bi se slovénski rojaki med seboj razuméli, in ne edin drugimu misel podtikovali, kakoršnih večidel nimajo“.

Spomini na Dunaj in okolico.

Posnel po svojem dnevniku Josip Levičnik, ljudski učitelj.

(Dalje.)

Moje načelo:

Kar lepega vidiš, hvalevrednega ališiš, koristnega skušiš, zapiši! — Po tej poti otmeš marsikaj posahljivosti, in postavljaš hkrati sam sebi stalni spominček po prislovcu latinski: „*Littera scripta manet*“, ali po našem: „Zapisana čerka ostane“.

Zapustivši obširni vitežki grad podali smo se čez obokani most, na drugi, gosto zaraščeni otok. (Vsih jezerskih otokov je, ako prav vem, sedem, ki so blizo drug za drugim.) Po velikem ovinku prišli smo na mejdan (Turnierplatz), ki ima veliko enakost z prostornim jahališčem. Okrog in okrog je obdan z zmerno-visocem obzidjem; na izhodni strani pa ima visoko galerijo za odlične gledavce. — Na daljni hoji prišli smo do romantične globoke skalnate struge, skoz katero se pretaka v tihem miru obširnega jezera temna vodica. Čez to strugo dviguje se derzovito visoki kamnitni most; poleg taistega pa se odpira globok podzemeljsk predúh, v kateri peljejo (navzdol) dobro vravnane stopnice. Tudi mračni tmíni tega preduha zaupali smo, vesela družbica, življenje svoje, in stikovali po raznih oddelkih njegovih, vender nismo ondi nič posebnega vidili. Odtlej podali smo se do barkostaje, in stopili v eno iz med mnogih na vožnjo

čakajočih ladij. S krepko roko zaveslal je prijazni brodnik od kraja, in peljal nas najpred v ono skalnato strugo, katere sem zgoraj omenil. Mnogo čolnov srečalo nas je, in mnogotere družbice vozivši se v tistih, so veselo marnjale. Iz tesne kamnitne soteske privozili smo se na bolj prostorno vodno plan, peljali se do umetnega slapa, ki je bil l. 1801. napravljen, obvozili otok, na katerem stoji vitežki grad, in tedaj taisti lahko na okrog in okrog natanko ogledali. Res je kaj znamenita zgrada, prav kakor so bila starodavna vitežka domovja. Strehe na stolpih so narejene iz raznobarnih opék; en stolp pa je brez strehe, ter se po planoti njegovega verha lahko hodi. Razgled od tam pač more rajski biti.

Brodnik nam je med vožnjo marskaj mikavnega povedal; med drugim tudi, da se v jezeru (ki je prav za prav le ribnjak, kateri pa obsega 72.000□ sežnjev prostora) nahajajo karpi 20 *g* težki. Cele trume zalih labudov vozilo se je poleg nas po vodeni planoti; tudi divjih ráč je bilo veliko tróp, ki so se z veselim ragljanjem zibale po ribnjaku, dvigale se enako tamnim oblakom kvišku, in v zmerni daljavi od nas zopet vsedale se na tiho-mirno vodeno povéršje. (Za kakega vnetega lóvca bi bila tolika množina povodne divjačine pač huda skušnjava; ali tù se ji menda ne godi krivica, ker je tako zelo ljudi privajena.) K vsemu temu zanimivali so me tudi ob obrežji umetno nasajeni gozdiči; tù eden iz samih borovcev; tam iz prestarih visocih smrek; na enem otoku pa smo vidili gozdič iz samih topolov (Silberpappeln). Zdaj smo se privozili do Marianenega otoka (Mariannen - Insel), kjer se dviguje mični l. 1840. pozidani gradič posebne lepote in dragocenosti. Vreden je, da tudi o njegovi krasoti nekoliko spregovorim. Po vsem kar se tù vidi, je soditi, da je ta gradič dal postaviti blagosérčni cesar Ferdinand I. svoji enako blagosérčni visoki gospej — soprugi in cesarici Mariji Ani v posebni spomin. Poslopjiče, v gotiškem zlogu pozidano, ima le dvoje sób. V prvi so tla iz starega rimljanskega mozaika (ki je pravi original, izkopan l. 1820. na Loiger-poljih na Solnograškem — za starinoslovce jako znameniti predmét!); od stropa visi petero bogato pozlačenih svečnikov; na stenah ste obešeni veliki слиki cesarja Ferdinanda I. in njegove preblage sopruge Marije Ane. v dragoceni okvirih. Devetero oken iz barvane steklenine, drugo lepše memo drugega, spušča svitlobo v to prekrasno dvorano. Na oknih k desni naslikano je šestero podob (obrazov) dunajskih; na oknih k levi enako toliko iz Češkega in Ogerskega; na oknih v hódne strani zopet šestero podob talijanskih. Druga, manjša, pa še lepša dvorana ima stene vse nakitjene s pozlačenimi gotiškimi rezljinami. Dva barvana okna z obrazi iz Sardinije (domovine presvitile cesarice Marije Ane); od stropa viseči dragoceni svečnik; pozlačeni stoli,

prevlečeni z belo svilo in mnogo druge sprelepe opráve sili nas tù v občudovanje. Res! tacih krasot se človek skoraj ne more dovolj nagledati. —

Ker smo želeli priti tudi še v znotranje prestore cesarske palače, smo naročili našemu brodniku, naj nas pelje zdaj do „barkostaje“, kar je jadérno storil. — Nazaj gredé skoz perivoj okrenili smo še na levo, da si ogledamo botaniški vèrt. Neštevilne sòrte zelenjáv, cvetk, germičev itd. je bilo ondi viditi, in da bi človek hotel vse to popisati, napolnil bi celo knjigo. O vonjavah govoriti pa bi se djalo, napeljevati Savo v jadransko morje. Edine besede naj toraj zadosté: rajski vonj duhti iz mnogih cvetk in germičev laksenburskega botaniškega vèrta! (Dalje prih.)

Dopisi in novice.

Iz Ljubljane. Slovenska Matica je podarila »Narod. šoli« te-le knjige:

Zgodovino slovenskega naroda	21	iztisov.
Vojvodstvo koroško	15	»
» kranjsko	20	»
Letopis I. 1867.	10	»
Slovenski Štajer I.	10	»
» » III.	10	»
Mineralogijo	20	»
Štiri letne čase	30	»
Olikanega Slovenca	10	»
Nauk o telovadbi II.	10	»
Knjigo prirode I.	5	»
» » II.	5	»
» » III.	5	»
Rastlinstvo	10	»
Živalstvo	10	»
Letopis 1871.	9	»
Slovnico češkega jezika	20	»
Koseskega	5	»
Duplikatov iz knjižnice	33	»
Podob sv. Cirila i Metoda	15	»

Dalje hoče tudi vsa svoje dela, izrekoma tudi zemljevide »Narodni šoli« prodajati po znižani ceni.

S tem znatnim darom je stopila »Slov. Mat.« v prvo mesto dobrotnikov »Narodne šole«, in je pokazala tudi drugim narodnim zavodam, da spoznava korist in delavnost »Nar. šole.« — Dobro in koristne so učitelju nemške knjige, da se dalje izobražuje, a veliko več mu koristijo slovenske bukve ker najdeno stvar lahko porabi, ne da bi mu treba bilo vse to še posloveniti. Matične knjige pred vsem vgajajo okrajnim šolskim bukvarnicam, in čudimo se le, da učitelji v obče tega ne spoznajo, in si za bukvarnice naročajo vsakorsne knjige, to pa, kar doma imamo, pa radi prezirajo. Za 2 gl. letnine si okrajni učiteljski zbor dobi lahko bukev od Matice, ki so naj manj še polovico toliko vredne.

Podarjene knjige, ko bodo vezane, razpošlje »Nar. šola« svojim pra-